

RAADSINFORMATIEBRIEF

VAN HET COLLEGE VAN B&W

VOOR de gemeenteraad

CC

DATUM 30-08-2023

ONDERWERP Actuele ontwikkelingen in de Jeugdbescherming en ingezette maatregelen in regio Midden-Holland

Beste meneer, mevrouw,

Op 6 juli 2023 (zie bijlage) bent u in een raadsmemo geïnformeerd over landelijke en regionale ontwikkelingen rondom de jeugdbescherming. De komende maanden zal er in verschillende raden in de regio gesproken worden over het regionaal sociaal domein: bijvoorbeeld in het kader van de inkoop en de hervormingsagenda en zal er ook specifiek aandacht zijn voor de jeugdbescherming.

De jeugdbescherming kent een andere dynamiek dan andere taken onder de jeugdwet. De colleges vinden het van belang dat u de ontwikkelingen hierover de komende periode goed kan plaatsen en informeren u met dit memo daarom aanvullend op:

1. Proces en verantwoordelijkheden van ouders, gemeenten, het ministerie, de Inspectie, de rechtbank, en de verschillende partners in de Jeugdbeschermingsketen;
2. De sturing op kwaliteit van jeugdhulp; en de recent ingezette acties van de gecertificeerde instellingen om de kwaliteit van de zorg te verbeteren.

Begin september is er in Gouda een bijeenkomst met onder andere raadsleden, jeugdbescherming en ouders. Dit memo geeft extra informatie wat gebruikt kan worden tijdens deze bijeenkomst. Omdat de jeugdbescherming alle regionale gemeenten aangaat, is gekozen de informatie ook met de regionale gemeenten te delen.

Bij dit memo ontvangt u vier bijlagen:

- met relevante data over maatregelen, ingezette jeugdhulp en klachten;
- een tijdlijn met daarin de ingezette interventies ten aanzien van kwaliteitsverbetering van de jeugdbescherming in de regio Midden-Holland in de afgelopen jaren;
- een afkortingen lijst;
- memo ontwikkelingen in de jeugdbescherming van 4 juli 2023.

Context

Landelijk is er veel aandacht voor de kwaliteit van de jeugdbescherming vanuit verschillende instanties zoals de Inspectie, Raad voor de Rechtspraak, Jeugdautoriteit en de Rekenkamer¹.

Ook in de regio Midden-Holland zetten de colleges zich in om de kwaliteit van de jeugdbescherming die wordt ingezet bij de meest kwetsbare gezinnen in onze regio te verbeteren, en zien we daarbij ook dat de sector onder druk staat. Ook op bovenregionaal niveau² werken we al een aantal jaren samen om de kwaliteit bij de jeugdbescherming te verbeteren (zie bijlage Tijdlijn).

Juist deze (vaak kwetsbare) kinderen hebben bescherming nodig en jeugdhulp van goede kwaliteit. Daarom hebben de colleges de afgelopen jaren, samen met de Gecertificeerde Instellingen (GI) ingezet om tot kwaliteitsverbetering te komen binnen de jeugdbeschermingsketen, zodat hulp aan gezinnen die onder verantwoordelijkheid van de Gecertificeerde Instellingen vallen zo goed mogelijk geborgd is. Hier zijn ook andere organisaties zoals zorgaanbieders en lokale teams bij betrokken.

Binnen de regio Midden-Holland en de regio ZuidWest blijft het college werken aan structurele verbeteringen in de jeugdbeschermingsketen. Concreet gaat het om het vereenvoudigen en verbeteren van processen, reeds ingezette veranderingen te borgen en het werkklimaat voor de jeugdbeschermers te verbeteren. Dit is een

1171446 / 1208342

ingewikkeld proces, o.a. vanwege krapte op de arbeidsmarkt, negatief imago, oplossingen die niet in een achternamiddag te realiseren zijn, maar die tijd kosten.

1. De jeugdbeschermingsketen

Proces in de jeugdbeschermingsketen

Ouder(s) zijn primair verantwoordelijk voor de verzorging en opvoeding van hun kind(eren). Soms ervaren ouders problemen in de opvoeding van hun kind en dan kunnen ze om hulp vragen, bijvoorbeeld bij een lokaal team van hun gemeente. Dit team zal dan samen met ouders bekijken wat er nodig is en in overleg met de ouders de juiste hulp inzetten. Dit kan variëren van lichte tot zwaardere hulp, er wordt gekeken wat nodig is per gezin. In de meeste gevallen is deze hulp voldoende en vaak kunnen ouders dan zelf weer verder.

Maar soms is er meer aan de hand en kan er bijvoorbeeld sprake zijn van (structurele) onveiligheid in een gezin. Indien er sprake is van zorgen over de veiligheid van jeugdigen binnen een gezin, kan er een melding gedaan worden bij de Jeugdbeschermingstafel (JBT). Deze wordt voorgezeten door een onafhankelijk voorzitter. Met alle betrokkenen (melder, ouders, jeugdige, betrokken hulpverleners, steunfiguren voor ouders/jeugdige etc.) wordt dan het gesprek aangegaan over de zorgen. Het kan zijn dat er naar aanleiding van dit gesprek besloten wordt dat de Raad voor de Kinderbescherming verder onderzoek gaat doen. Als de Raad constateert dat de zorgen ernstig zijn kan er verzocht worden om een Onder Toezicht Stelling (OTS). Dit verzoek wordt gedaan bij de rechtbank. De kinderrechter kan op basis van het onderzoek van de Raad voor de Kinderbescherming besluiten tot een OTS en beslist ook welke Gecertificeerde Instelling deze maatregel moet gaan uitvoeren. Ook kan er een verzoek tot uithuisplaatsing (MUHP= machtiging uithuisplaatsing) gedaan worden bij de kinderrechter. Het percentage jeugdigen waarbij sprake is van een OTS is relatief klein ten opzichte van het totaal aan jeugdigen (zie bijlage).

De professionals die werken bij een gecertificeerde instelling kunnen bij de kinderrechter een verzoek indienen tot een machtiging uithuisplaatsing (MUHP) of machtiging gesloten plaatsing. Machtigingen uithuisplaatsingen variëren van een uithuisplaatsing bij de andere ouder tot aan een plaatsing in een residentiële instelling. In sommige gevallen worden ondertoezichtstellingen samen met machtiging uithuisplaatsing doorgezet naar de Gecertificeerde instellingen. Dit kan komen doordat het kind al uit huis geplaatst is in het voorveld of de Raad voor de Kinderbescherming heeft een machtiging verzocht. Bij de start van de OTS voert de gecertificeerde instelling de maatregel inclusief de machtiging uit. In tabel 2 in de bijlage wordt weergegeven in hoeveel gevallen er een machtiging OTS is uitgesproken in combinatie met een MUHP bij Jeugdbescherming West.

Taken en verantwoordelijkheden binnen de jeugdbeschermingsketen

Er zijn verschillende taken en verantwoordelijkheden in de jeugdbeschermingsketen.

Gemeenten

Gemeenten hebben in de Jeugdwet een jeugdhulpplicht gekregen. Zij zijn verantwoordelijk voor een kwalitatief en kwantitatief toereikend aanbod van jeugdzorg voor de jeugdigen in hun gemeente. Artikel 2.4.2 van de Jeugdwet omschrijft deze plicht specifiek voor de jeugdbescherming en stelt dat een gemeente:

1. moet voorzien in voldoende aanbod van gecertificeerde instellingen;
2. de jeugdhulp moeten inzetten waarvan de jeugdbeschermer vindt dat deze noodzakelijk is voor het kind.

Daarnaast staat in de Jeugdwet het volgende over toeleiding naar Raad v.d. Kinderbescherming uitvoering geven aan artikel 2.4, lid 1, van de Jeugdwet:

- a. 'Zodra het college tot het oordeel komt dat een maatregel met betrekking tot het gezag over een minderjarige die zijn woonplaats heeft binnen zijn gemeente overwogen moet worden, doet het college een verzoek tot onderzoek bij de Raad voor de Kinderbescherming';
- b. Het maken van afspraken over het starten, uitstellen of afwenden van een beschermingsonderzoek door de Raad van de Kinderbescherming en de inzet van Niet Langer Vrijblijvende Hulpverlening. Hierin wordt de continuïteit van de hulpverlening, het optimaal benutten van het vrijwillig kader en het laten aansluiten van het vrijwillig op het gedwongen kader gewaarborgd

Dit proces gaat in onze regio via de Jeugdbeschermingstafel.

Raad voor de Kinderbescherming

De Raad voor de Kinderbescherming is een onafhankelijk orgaan, dat valt onder het Ministerie van Justitie en Veiligheid. Het Ministerie van Justitie en Veiligheid is verantwoordelijk voor de kwaliteit van de Raad voor de

Kinderbescherming en stuurt daarnaast ook op de kwaliteit bij de GI (zie voor meer informatie hieronder).

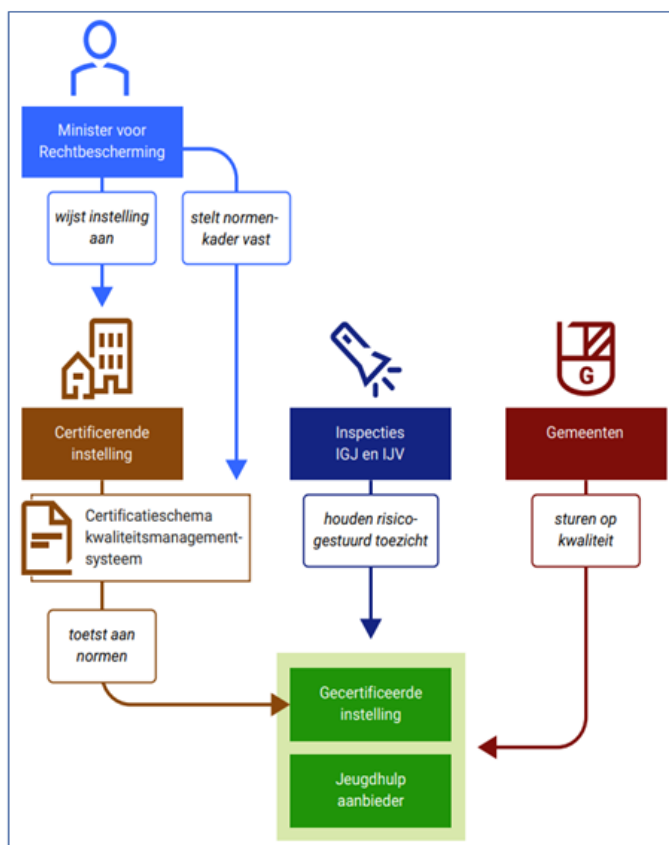
Kinderrechter:

Ook de kinderrechter is onafhankelijk, maar wel gebonden aan het recht. De rechter bepaalt, op basis van informatie vanuit de Raad voor de Kinderbescherming of een maatregel (OTS of Voogdij of Jeugdreclassering) noodzakelijk is. Zowel de Raad voor de Kinderbescherming als de kinderrechter zijn volledig onafhankelijk. Gemeenten hebben in dit proces (behalve bij de Jeugdbeschermingstafel) geen rol. Zie verder onder de kopjes Gemeenten en Bestuurlijke overleggen, ketenoverleg, bestuurlijke samenwerking welke rol gemeenten wel hebben m.b.t. de GI.

Gecertificeerde Instellingen

Als de rechter beslist dat er een kinderschermingsmaatregel komt, zorgt een gecertificeerde instelling (GI) voor de uitvoering daarvan. De Jeugdwet schrijft voor dat een instelling die op basis van een gerechtelijke uitspraak jeugdbescherming en/of jeugdreclassering uitvoert daartoe gecertificeerd moet zijn. In Midden- Holland hebben we de volgende GI's gecontracteerd: Jeugdbescherming West (grootste GI), William Schrikker Jeugdbescherming en Jeugdreclassering (specifieke kennis: licht verstandelijke beperkte kinderen of volwassenen) en het Leger des Heils (christelijke organisatie, gespecialiseerd in kwetsbare doelgroepen)

2. Sturing op kwaliteit binnen de jeugdbeschermingsketen: taken rollen en verantwoordelijkheden

Ministerie van Justitie en Veiligheid

De rijksoverheid is verantwoordelijk voor een goed jeugdhulpstelsel om kinderen te beschermen waarbij veiligheid in het geding is. In figuur 1³ zijn de taken van de rijksoverheid, gemeenten, gecertificeerde instellingen (GI) en de Inspecties Gezondheidszorg en Jeugd uitgewerkt. Het Ministerie van Justitie en Veiligheid is verantwoordelijk voor het landelijke normenkader en is opdrachtgever van het Keurmerk Instituut (KMI). Het KMI controleert ieder jaar de kwaliteit van de GI volgens een certificatie schema. Er is een Commissie van Belanghebbenden waar naast het Ministerie, Inspectie en het KMI ook vertegenwoordigers van de GI, cliënten en gemeenten zitting hebben. Deze commissie kan indien nodig het certificatie schema aanpassen aan de praktijk.

IGJ

De Inspectie van Gezondheidszorg (IGJ) en Jeugd ziet toe op de kwaliteit van jeugdhulpaanbieders en ook gecertificeerde instellingen. De afgelopen jaren is de IGJ intensief betrokken geweest bij verbetering van de kwaliteit bij de GI en heeft hier de regio Zuidwest concrete opdrachten voor gegeven om de kwaliteit van de zorg aan jeugdigen met een maatregel te verbeteren. Onder andere in het controleren of de normtijden bij de GI behaald

werden, de zogenaamde doorbraakaanpak, waarbij jeugdigen met een maatregel voorrang kregen bij inzet jeugdhulp en (het sturen op de) verlaging van de caseload.

Gemeenten

De gemeente is verantwoordelijk voor een kwalitatief en kwantitatief toereikend aanbod van de jeugdzorg voor de jeugdigen in hun gemeente. De gemeenten in Midden- Holland trekken hierin samen op en hebben deze taak ondergebracht in de Regionale Werkorganisatie Sociaal Domein. Deze stuurt hierop door middel van contracten en contractmanagement.

Tijdens periodieke contractmanagementgesprekken met de gecontracteerde gecertificeerde instellingen komen

de volgende onderwerpen aan bod:

- ontwikkelingen binnen de regio en de gecertificeerde instellingen;
- data met betrekking tot (V)OTS-en, Voogdij, Jeugdreclassering en Niet Langer Vrijblijvende Hulpverlening;
- toegang tot jeugdhulp en eventuele knelpunten daarin.

Bestuurlijke overleggen, keten overleg, bovenregionale samenwerking

Vanaf juni 2023 is er, vanwege de druk op de GI, halfjaarlijks een bestuurlijk overleg met Jeugdbescherming West (als grootste GI in de regio) met wethouder Bultman van Krimpenerwaard als bestuurlijk trekker van de gecertificeerde instellingen voor de regio Midden-Holland. Met de andere GI's wordt ambtelijk gesproken.

Er is een (ambtelijk) kwartaal overleg met de Raad voor de Kinderbescherming.

Er is een Ketenoverleg Veiligheid met de Gecertificeerde Instellingen, Veilig Thuis, de Raad. JBT en lokale teams. Hierbij worden in ieder geval knelpunten besproken op het gebied van beschikbare zorg. Daarnaast staat de onderlinge samenwerking centraal en wordt besproken hoe de samenwerking beter kan. De laatste jaren is er intensief aandacht geweest voor de (verbetering van de) kwaliteit van de uitvoering bij de GI's en ook de aansluiting bij de lokale teams/gemeenten.

Bovenregionaal werken we samen met de regio's Haaglanden, Zuid Holland Zuid en Holland Rijnland. Het doel van de bovenregionale samenwerking is inhoudelijke en financiële afstemming tussen de regio's. Deze overleggen zijn erop bestuurlijk, directeurs, ambtelijk en controllers niveau.

Overige ontwikkelingen in Midden- Holland

De regio Midden- Holland heeft in de afgelopen jaren een aantal maatregelen genomen ten aanzien van sturen op kwaliteit binnen de jeugdbeschermingsketen, door de zorg voor de meest kwetsbare gezinnen (met vaak complexe problematiek) uit te breiden:

- **PAST en IVT (Team In Verbinding):** gezamenlijk project van meerdere zorgaanbieders in gezinnen waar meervoudige problematiek speelt waarbij zo effectief mogelijk hulp ingezet wordt met als doel jeugdigen zo lang mogelijk thuis te laten wonen. Bij IVT wordt zoveel mogelijk het netwerk betrokken als steun voor het gezin. PAST kan flexibele hulp inzetten, gedurende langere tijd, waarbij verschillende expertises gecombineerd kunnen worden
- **De BREAK:** Deze is recent geopend. Dit is een integrale, domein-overstijgende zogenaamde harmonica voorziening, waar ondersteuning op maat geboden wordt. Dit kan in de vorm zijn van één of meerdere nachten verblijven op locatie in combinatie met intensieve ondersteuning in de thuissituatie of op een andere locatie via een van de betrokken organisaties. In alle gevallen maakt de ondersteuning (in welke vorm dan ook) onderdeel uit van één integraal plan dat erop gericht is dat de jeugdige na 6 maanden structureel thuis kan (blijven) wonen.
- **Aandacht voor het hele gezin:** Vaak is er bij gezinnen waar een OTS is, sprake van meervoudige problematiek, breder dan alleen bij de jeugdige. Er is aandacht voor sterke verbinding met de lokale teams zodat er breder gekeken kan worden naar wat er speelt in een gezin zoals bijvoorbeeld schulden, armoede, aanwezigheid van andere ondersteuning. Ook kan er sprake zijn van psychiatrische problematiek bij ouders en wordt geprobeerd ouders beter/eerder te laten aansluiten
- **Experttafel:** Hier worden jongeren met zeer complexe problematiek aangemeld en wordt er door zorgaanbieders, onder aansturing van een onafhankelijk voorzitter, gezamenlijk met ouders en, indien mogelijk de jeugdige, bekeken welke vormen van hulp nodig is en hoe hierin (beter) samengewerkt/onderling afgestemd kan worden
- **Verblijfstafel:** Hier wordt met verblijfsaanbieders bekeken welke verblijfsplek voor een jeugdige het meest passend is
- **Zorgcoördinatie:** Er zijn zorgcoördinatoren (vanuit het Expertisecentrum Complexe Zorg) die zowel jeugdbeschermers vanuit de GI als professionals van de lokale teams ondersteunen in het vinden van de juiste, passende zorg en goed op de hoogte zijn van het regionale (som bovenregionale) aanbod aan zorg
- **Samen Veilig Opgroeien:** In het kader van de (landelijke) plannen voor het Toekomstscenario zijn we in Midden- Holland begonnen met een pilot in Bodegraven. Inmiddels zijn de voorbereidingen gestart om deze uit te breiden naar de overige gemeenten. Doel: Zo vroeg mogelijk de juiste zorg en ondersteuning bieden bij gezinnen waar complexe problematiek speelt, en hierbij het proces voor de gezinnen eenvoudiger maken. Hierbij worden naast de lokale teams en partners uit de jeugdbeschermingsketen ook ervaringsdeskundigen betrokken.

Ingezette acties ter verbetering van de kwaliteit van de gecertificeerde instellingen in de regio Midden-Holland

• Jeugdbescherming West zet de volgende verbetertrajecten in:

- Er wordt de komende maanden een data registratiesysteem ingericht waardoor JB-west een aantal zaken zoals bijvoorbeeld uithuisplaatsingen beter inzichtelijk kan maken voor gemeenten
- Ieder gezin krijgt toegang tot zijn eigen dossier;
- Er worden cliëntervaringsdeskundigen ingezet om tot kwaliteitsverbetering te komen;
- Er wordt meer gestuurd op matching met een jeugdbeschermer;
- Er wordt gezorgd dat jeugdbeschermers voldoende tijd hebben voor het gezin.
- Er wordt gewerkt aan een systeem waarin terugplaatsingen van jeugdigen inzichtelijk worden gemaakt.

Er is een financiële compensatie beschikbaar gesteld met betrekking tot de caseloadverlaging ten behoeve van het verbeterplan. Daardoor worden onder andere aan de volgende doelstellingen gewerkt en hierover moet Jeugdbescherming West periodiek verantwoording afleggen:

- Aantal gezinnen dat niet direct een vaste jeugdbeschermer krijgt toegewezen wordt maximaal beperkt in omvang. Er wordt ingezet op zoveel mogelijk 1 vaste jeugdbeschermer per gezin.
- Het uitstroom- en ziekteverzuimpercentage van personeel wordt gevolgd en maximaal beperkt in omvang. JB-west maakt periodiek de gegevens hiervan inzichtelijk
- Er wordt een zorgcoördinator ingezet die jeugdbeschermers ondersteunt in het zoeken naar de juiste zorg
- Er worden ondersteuners ingezet die jeugdbeschermers ondersteunen in de administratieve taken
- Er wordt aantoonbaar en gericht gewerkt aan het betrekken van de inbreng van cliënten in de werkwijze van de jeugdbescherming. Het gaat hierbij om de inzet van ervaringsdeskundigen bij team overleggen en casuïstiek besprekingen maar ook gerichte peilingen bij cliënten

• William Schrikker Jeugdbescherming zet de volgende verbetertrajecten in:

Er is een financiële compensatie beschikbaar gesteld met betrekking tot de caseloadverlaging ten behoeve van het verbeterplan. Daardoor worden onder andere aan de volgende doelstellingen gewerkt en hierover moet William Schrikker periodiek verantwoording afleggen:

- Er wordt ingezet op een lagere caseload, voorkomen van uitstroom personeel en beperken van het ziekteverzuim
- Er wordt een zorgcoördinator ingezet die jeugdbeschermers ondersteunt in het zoeken naar de juiste zorg
- Er worden ondersteuners ingezet die jeugdbeschermers ondersteunen in de administratieve taken
- Er is een praktijkcoach aangesteld. Deze praktijkcoach coacht en begeleidt de jeugdzorgwerker in zijn rol als jeugdbeschermer/jeugdreclasserder in de verantwoordelijkheid en bevoegdheid ten aanzien van de beslissingen die genomen moeten worden rondom de jeugdige en het gezin. Daarnaast coachen zij de jeugdbeschermers op het methodisch werken en het leren reflecteren.

Leger des Heils Jeugdbescherming en Jeugdreclassering zet de volgende verbetertrajecten in:

Er is een financiële compensatie beschikbaar gesteld met betrekking tot de caseloadverlaging ten behoeve van het verbeterplan en dit wordt op de volgende wijze ingezet door het Leger:

- Het Leger des Heils zet extra personeel in om effecten van ziekteverzuim, personeelsverloop en zwangerschapsverlof te kunnen verminderen. Daarnaast kunnen zij overbelaste medewerkers tijdelijk ontlasten en zo langdurig verzuim te voorkomen.

Bijlagen

1. Data GI (aantal cliënten, aantal MUHP, aantal klachten)
2. Tijdlijn met ingezette maatregelen n.a.v. verschenen rapporten vanaf 2019
3. Afkortingenlijst
4. Memo ontwikkelingen in de jeugdbescherming van 4 juli 2023

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Krimpenerwaard,
de secretaris,

de burgemeester,

J. Hennip

P.J. Bouvy-Koene